

שפתו תהם

הוועד להפצת תורת הגה"ק בעל הישמח לב' מפרוקירכען זיע"א ולמעלה בקודש

פרשת פינחס
תשפ"ד | גליון כג'

שפתי צדיק

ישמח לב

הגה"ק רבי משה שמעון הלוי זיע"א
אבדק"ק יאקא ופרוקירכען
תלמיד למרן השבט סופר זיע"א

זאת ליהודה

הגה"ק רבי יהודה הלוי זיע"א
אבדק"ק נייטשטאט
מגדולי תלמידי החתם סופר זיע"א

צבי לצדיק

הגה"ק המקובל רבי יצחק באנהארד זיע"א
תלמיד חבר למרן החתם סופר זיע"א

בשפתו יהגה

המשל 'עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס' אין הכוונה על זמרי בן סלוא

עשה עצמו כמקנא קנאת ה' כדי שירוממוהו ויתנו כתר מלכות בראשו.

ועל זמרי זה נמשך משל שבפי הבריות עושין 'כמעשה זמרי', שהנאת וכבוד עצמן דורשין, וכדי להשיג חפצם ותאותם, יביעו בפיהם, כי היה בלבם כאש בוערת, ואין יכולים לסבול מעשה רשע של שוכחי אלקים, ועל ידי סמיכות עינים זו מבקשים 'שכר כפנחס', שהיה באמת בלב גופש מקנא קנאת ה', והמה אוהזי עינים, מתעתעים, לובשים אדרת שער למען כחש, למצוא חן הבריות, ולתפוס על ידי זה ממשלה ותקיפות.

לכן הזהיר ינאי את אשתו שתשמר מן צבועים כאלו, כי ינאי המלך הרג את מבחר הפרושים כדאיתא בקידושין (טו), וכאשר קרבו ימיו למות ירא לנפשו שיקשור אחד העם קשר על אשתו ועל יוצאי חלציו לטורדן מן המלכות, להוריד לעפר כבודם, ואחריתם כיום מר, וקושר קשר הזה יעשה ממש 'כמעשה זמרי' שהרג את אדוניו הלמלך תחתיו, ופתה את העם, והטה לבבם על ידי שכחש וכזב, כי הוא כפנחס קנאה, וממתקומם כזה ירא ינאי.

והנה שכר פנחס מפורש בכתוב, הנני נתן לו את בריתי שלום, וכאשר בא יהוא בן נמשי זירעאלה, אחרי שקשר קשרו והרג את יורם בן אחאב (שם, כד), בוטה כמדקרות חרב היו שפתות איזבל, גם אתה יהוא עושה אתה מעשה זמרי, ומבקש אתה שכר כפנחס, הלא אתה תועבות בלבך כזמרי, שעשה מעשה לתעותים כמותך, וכבר אתה היתה לעל ולמלצה שנונה בפי הבריות: 'עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס', וחץ שחוט לשונה של איזבל, כתער מלוטש שקראה כן ליהוא, כי לא טוב הוא מן האדון שהרים ידו נגדו.

ושם איש ישראל המוכה וכו' זמרי בן סלוא (כה, ד). כתיב במלכים (ב' ט, לא) 'ויהוא בא בשער ותאמר השלום זמרי הורג אדניו', ובמסכת סוטה (כב:) איתא, 'א"ל ינאי מלכא לדביתהא אל תתיראי מן הפרושים, ולא ממי שאינן פרושין, אלא מן הצבועין שדומין לפרושיין, שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס', וקשה הדבר מאד שיהיה למשל בפי הבריות שהצבוע הוא עושה מעשה 'זמרי בן סלוא' שהקריב את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל, והוא לא השיא את נפשו לבקש שכר כפנחס, אתמהא, הרי תמהון לבב הוא לבקש שכר על מעשה תועבה, ומה גם שכר פנחס המקנא קנאת ה' צבאות, ועוד מה היה לו לינאי המלך להזהיר את אשתו שתשמר מפני בעלי תאוה כזרמת סוסים זרמתם.

לכן לבי אומר לי שמשל זה 'עושין כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס' לא נתכוין על זמרי בן סלוא כי אם על 'זמרי שר מחצית הרכב' שזכר במלכים (א' טו, ט) שקשר על אלה בן בעשא 'וישמד זמרי את כל בית בעשא כדבר ה' אשר דבר אל בעשא ביד יהוא הנביא', וישב על כסאו, וקרוב לשמוע כי זמרי הקושר על אדוניו הטה את לב העם אליו על ידי שקם למקנא קנאת ה' צבאות, על הרעה אשר עשה בעשא בעיני ה', דבר מדורות על בעשא וביתו, כי חרון אף ה' עלה בו, על שהחטיא את ישראל, וישחיתם כי ראוי הוא לכל העם, לעמוד על בית בעשא להשימידו, כך הוא חונתם וכך יפה להם לבער הרעה, ומקרבם, ונתפתה על העם לקלות, והלכו לרגליה וגם השיבוהו על כסא מלכות, ככה היו דברי זמרי, כי הוא מקנא קנאת ה' 'כפנחס', אבל לבבו לא כן יחשוב, כי גם הוא חטא כירבעם בן נבט, כמפורש שם בקראי, רק שלתועלת עצמו

ונראה להסביר הדבר כך, כי ימינו כצל עובר וכל אנשי חלד מעותד למות, ואין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא (קהלת ז, כ), ויען כי בסאסאה בשלחה תריבנה (ישעיהו כו, ח), במדה שחטאו באותה מדה שלם להם, והש"י משלים לאדם כפעלו, על כן המצוה שהוא תמידית לא תפסיק, ורצה הקב"ה שגם השכר יהא תמידית בלא הפסק, ואם יתחיל השכר בעוה"ז אז כשיבא יומו ופסיק השכר עד אשר יוטהר וגם ינוכח לו, על כן לא ישלם לו ה' בעוה"ז כלל שכר עבור המצוה, ואז כשיפטר מהעוה"ז יזדקק יותר במהרה ע"י שעשה מצות בעוה"ז והיה חייו חיי צער ודוחק, ואח"כ כשיתחיל השכר תו לא יפסוק.

והנה פנחס זה אליהו שעלה בסערה השמים וחי לעולם, ע"כ בדין הוא שיטול שכרו, שהרי שכרו תמידית באותו מדה שיהיה לו בעוה"ב שהרי לא מת, והוא 'לכן אמור לו הנה נתן לו בריתי שלום', שיהיה בשלימות ובתמימות עד עולם ועד.

וזאת ליהודה

דין לקיחת שוחד אף ע"י כבוד ושבח

ויקרב משה את משפטן לפני ה' (כו, ה). פ' רש"י 'נתעלמה הלכה ממנו' וכו'. ולענ"ד יש לומר, דכמו שיש לשופט איסור של לקיחת שוחד של ממון, כמו כן יש גם כן איסור של לקיחת שוחד של כבוד ושבח, והיות ובנות צלפחד אמרו אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעלת קרחה, אלא שהוא היה מאנשי של משה רבינו, וכיון שהוא שמע את זה, סילק את עצמו מן הדין, ולכן ויקרב משה את משפטן לפני ה'.

ישמח לב

קח את יהושע איש אשר רוח הקודש וקדושה בו

קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו (יה, ח). נ"ל הכי פירושו רוח הקודש שבו, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם' (דברים ז, ד) נ"ל הכי פירושו, ע"י רוח קדושה שבו, צא חשוב רוח' קודש' גימטריא חירוף, זה שאמרו רז"ל (עירובין נד.) אל תקרי חרות רק חירות, וזה 'חיים כלכם' וחירות ממות'. עוד נראה צא חשוב רוח' מלא רי"ש וי"ו ח'ית גימטריא ת"ס ש"ר, ועם כולל תיבה גימטריא אמ"ת יש"ר.

צבי לצדיק - באנהארד

בנ"י חשדו בפניחס שלא הרגם לש"ש משום שהוא מזרעו של יתרו

פניחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (כה, יא). פירש"י 'לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטס אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, עכ"ל, ואע"ג דאין בזה גנאי, אם משורש קוצים ודודרים יצא אילן יפה ענף ורב פרחי חמד, אדרבא שבח הוא לצדיק בן רשע, כמו ששבחו והללו את חזקיה מלך יהודה שאביו אהז - הרבה לחטוא, ואדרבא לו נאה, לו יאה שבו ותהלה שלא הלך בדרכי רשע של אביו, אלא קרא שם בצדקתו ואהבתו לתורת אמת, מכל מקום כלפי מה שמפורסם, ובפטר המבואר בס' עקידה (עקידת יצחק שער פג ד"ה וצדק נשדט), שרץ מי שכונתו לשמים מותר להיות מאותן שקנאין פוגעין בו, אבל מי שהוא מחשב ומתבונן כיושבים על מפלגות ראובן גדולים חקקי לב וחקקי לב (שופטים טו, ט), איש כזה אינו ראוי להמית את הבה על ארמית.

ולפי"ז אפשר לומר שאנשי לשון חשדו את פניחס, שלא מחמת שקנא לאלקיו הרג את זמרי, אלא כדי שיהיה לתל תלפית שאליה יפנו כל העינים, וכל פה יספרו מה שפעל ועשה, והיה חלקו כבוד תחת קלון, ויקר תחת בזיון, נמצא דמה שהיה לפנים מפתויה ערך מחמת בהרת שעממה וזיהתה את יחושו, היא היא שגרמה שהשבטים חשדו בו שלא היתה כוונתו מיוחדת לשם שמים, לכך בא הכתוב לייחסו אחר אהרן, שתורת אמת היתה בלבבו, ולא נמצאה בו פנייה לתועלת עצמו, ועולה לא נמצא בשפתו, ויצא נקי מכל חשד.

ישמח לב

ד' רוצה שהשכר על המצות לא יפסק לעולם

פניחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתו (כה, יא) במדרש רבה, אמר הקב"ה למשה בדין הוא שיטול שכרו לא אמור הנני נותן לו את בריתי שלום' (פס"ב, ו) ונראה לי כי אמרו ז"ל (עירובין כב) 'היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם', דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא' (קידושין לט), וכתבו הטעם דכיון שהמצוה נצחית גם השכר נצחית, ולא הבנתי מעולם, ומה בכך הלא השי"ת יכול לתת בזה ובכא.

א. עיי' משניות פסחים (ד, ט) 'ששה דברים עשה חזקיה המלך על שלשה הודו לו ועל שלשה לא הודו לו גידר עצמות אביו על מטה של חבלים והודו לו. וכן עיי' סנהדרין (קד.) 'מפני מה לא מנו את אהז [בן אותם שאין להם חלק לעולם הבא], אמר רבי ירמיה בר אבא. מפני שמוטל בין שני צדדיהם בין [אבין] יוחם לחזקיהו [בנו]. ב. הכוונה שהשכר הוא לעולמי עד בעולם הבא. ג. כלומר, שמשנה רבינו שמע שמיחיים את האנשים שינים הולכים בדרכי תורה ואבדון לאנשיה, והרי זה כבוד ושבח למשה רבינו. ד. ע"פ המשך לשה"כ דברים שם: כינוי לאחריתם.

בדרבי צדיק

פרקי תולדות של רבינו זיע"א

פרק ט'

מהנהגותיו והליכותיו

רבינו זיע"א היה מקפיד על כל קוץ ועל כל תג של שו"ע, ואפי' מנהגים הפשוטים, ולא היה משנה מדרכי אבותיו אפי' קוצו של יו"ד, ואחז במנהגי מרן החת"ס ותלמידיו דחדש אסור מן התורה.

אף בימי הזעם דקדק על קלה כבחמורה, כשקראו פעם את המגילה בהיחבא, והי' סכנה גדולה שלא להשמיע רעש וכדו' מפני פחד האויבים שכבר צרו על העיר בשבת זכור, ולא הניח בשום אופן שלא ידפקו באמירת 'המן', כדי שלא לשנות שום מנהג ממנהגי ישראל, ונתן להם עצה איך לעשות שלא יבינו הגוים בדפיקה זו, שיקחו השטיחים המיוחדים לדוכן, ואם ישמעו הרשעים הדפיקות, יאמרו שעשו כן לנקותם מאבק.

הנהגתו של רבינו זיע"א, שסדר יומו היתה מסודרת מאוד, לכל דבר ודבר הי' זמנו המיוחד, תפילת שחרית הי' מתפלל בשעה שבע, והעידו תלמידיו שכאשר נכנס רבינו זיע"א היו יכולים לכוון השעון בשעה המדוייקת בדקה מן הדקה, ורק פעם אחת אירע שנתאחד רבינו בחמש דקות, ולא המתינו לו בחשבם כי בודאי רבינו זיע"א יצא מן העיר, וכששאלם רבינו זיע"א מדוע לא המתינו לו, השיבו כי לא אירע מעולם שרבינו יכנס לבית הכנסת אפי' בדקה אחת מאוחר מן הזמן לתפלה.

הלך לבית הכנסת מעוטף בטלית ותפילין, ובהיכנסו לביהמ"ד כיסה מקלו תחת בגדיו, כדי שלא יכנס לביהמ"ד במקלו, כשהגיע לפתח ביהמ"ד כרע פעם אחת, וכשהגיע באמצע ביהמ"ד כרע עוד פעם, וכשהגיע אצל הארון הקודש כרע פעם שלישי.

מעודו לא ישב בבית הכנסת, זולת בעת נפילת אפים, ועמד על עמדו מתחילת התפילה ועד סופו, בין בחול ובין בשבת, ואף בתפילת ראש השנה ויום הכיפורים, באין יוצא מן הכלל.

המשך בשבוע הבא א"ה

ללבוש בגדים חדשים לבחור בר מצוה שחל להיות בשבת ר"ח אב

הקדמה

נפסק בשולחן ערוך (סי' תקנ"א סעי' ו') "כלים חדשים בין לבנים בין צבועים בין של צמר בין של פשתן אסור ללבוש בשבת זה", ומוסיף הרמ"א (ס"ט) "ואנו מחמירין מראש חודש ואילך".

להקשות על דברי הרמ"א

ולכאורה איתא ברמ"א (ס"ט) להדיא דרק מראש חודש ואילך אסור ללבוש בגדים חדשים, אבל מקודם לכן כגון משבעה עשר בתמוז עד ראש חודש מותר ללבוש בגדים חדשים, ויוקשה מהא דנפסק בשולחן ערוך (ש"ס סעי' י"ז) "טוב לזהר מלומר שהחיינו בין המצרים על פרי או מלבוש, אבל על פדיון הבן אומר ולא יחמיץ המצוה", ומשמע שמשבעה עשר בתמוז עד לאחרי תשעה באב אסור לאכול פרי חדש או ללבוש בגד חדש, ולא כמו שכתב ברמ"א שמחמירים מללבוש בגד חדש רק מראש חודש ואילך.

יישובו של המגן אברהם

ומיישב המגן אברהם (ש"ס ס"ק כ"א) את ביאור דברי הרמ"א (ס"ט) בב' אנפי, א. שהשולחן ערוך (ס"ט) שכתב שמשבעה עשר ואילך אסור ללבוש בגדים חדשים מירי בימות החול, אבל מ"מ בשבת מותר ללבוש בגדים חדשים, והרמ"א (ס"ט) דכתב דמראש חודש ואילך אסור ללבוש בגדים חדשים מירי אף בשבת, שאסור ללבוש בגדים חדשים אפילו בשבת.

יישובו השני של מגן אברהם

ועוד מיישב המגן אברהם (ס"ט) את ביאור דברי הרמ"א (ס"ט) באופן אחר, דהרמ"א דכתב דרק מראש חודש באב אסור ללבוש בגד חדש אבל מהתחלת ימי בין המצרים דהיינו משבעה עשר בתמוז מותר ללבוש בגד חדש, מירי כשקנה בגד מתוקן כמו שהוא ובירך שהחיינו בשעת קנייה קודם שבעה עשר בתמוז דאז מותר לו ללבוש הבגד בימי בין המצרים, אבל השולחן ערוך (ש"ס סעי' י"ז) דכתב דאין מברכים שהחיינו מהתחלת ימי בין המצרים, מירי באופן שקנה בגד שאינו מתוקן קודם ימי בין המצרים ונתן לאומן לתפור דאז מברך בשעת לבישה, כיון דחל התקנתו בימי בין המצרים.

שאלה שנשאל רבינו הגה"ק זצוק"ל

ובשו"ת ישמח לב (או"ח סי' קע"ז) עמד רבינו הגה"ק זצוק"ל בתשובותיו על שאלה שנשאל "נער

שנעשה בר מצוה בשבוע קודם ראש חודש אב שחל אז להיות בשבת ולא נגמר לו בגד חדש עד אחר שבת הקודמת לשבת ראש חודש אב, ובשבת ר"ח אב היה מוכן לדרוש ומתבייש לעמוד לפני העדה בסרבל גרוע, ושאלו אם מותר לו ללבוש ביום השבת שהוא ר"ח אב יום שמחת לבו שידרוש דרשת בר מצוה".

יישובו של בן רבינו הגה"צ ר' יהודה הלוי הי"ד

ומיישב רבינו הגה"ק זצוק"ל "ואמר בני הבחור יהודה הלוי נ"ו שיש תקנה ע"פ תירוץ הראשון של המגן אברהם (ס"ט) דסובר שדווקא מראש חודש ואילך אסור ללבוש בגד חדש בשבת, אבל עד ראש חודש מותר ללבוש בשבת שבין המצרים, ומשום שהחיינו אין קפידא דבשבת שבין המצרים מותר לברך שהחיינו, אם כן סמוך לכניסת השבת שמוסיפין מחול על הקודש מותר לברך שהחיינו משום קדושת שבת שהוסיפו מחול על הקודש", ולכאורה יש לתמוה בזה דהרי בראש חודש אב אסור ללבוש בגד חדש ואם כן כיון שקיבל כבר שבת, אולי חל בזה כבר ההלכות ששייך בר"ח אב שאסור ללבוש בגד חדש מראש חודש ואפילו שחל בשבת, וע"ז מבאר רבינו הגה"ק זצוק"ל בתשובותיו (ס"ט) "ומשום ראש חודש אב ליכא אסור דלגבי ראש חודש אין הוספה, ואין ראש חודש גורם אסור הלבישה אלא משחשיכה דהא אין מוסיפין על ראש חודש".

רבינו הגה"ק זצוק"ל חולק קצת על דברי בנו הגה"צ ר' יהודה הי"ד

ומבאר רבינו הגה"ק זצוק"ל "ואף שהמגן אברהם (ש"ס ס"ק י"ז) כותב "נראה לי דמיד שהתפללו הקהל ערבית במוצאי שבת, אע"פ שהיחיד לא התפלל עדיין אסור בבשר ויין", ואם כן אף הכא נגדר בתר הציבור ואם כן אף אם כבר קיבל שבת מקודם מ"מ לענין דיני בין המצרים לא נגדר אחריה, ומסים רבינו הגה"ק זצוק"ל ע"ד בנו הגה"צ ר' יהודה זצ"ל הי"ד "מכל מקום יש תקנה שילבוש בגד החדש לאחר שאמרו מזמור שיר ליום השבת ויברך אז שהחיינו", ומבאר רבינו הגה"ק זצוק"ל "ואף שהאליה רבה (ס"ט) החמיר בלבישת בגד חדש בשבתות שבין המצרים, יש לסמוך על מגן אברהם (ס"ט) במקום צורך גדול כי האי".

בימים אלו אנו בהכנות אחרונות לקראת שליחת

'קמיע קודש' של רבינו זיע"א

לכל התורמים שתרמו

\$ 450 ומעלה

להוצאת ספרי רבינו זיע"א

ניתן עדיין להצטרף ולהיות מן

המשתתפים ולקבל את 'הקמיע' הק' של

רבינו זיע"א

לכל ענייני הגליון

ולתרומות למען הפצת

תורת רבינו זיע"א

ניתן לחייג למס'

079-9697-784